

ZREDNO ZASEDANJE KONGRESA BO SKLICANO PRIHODNJI MESEC.

KAKOR KAŽE, BO SENAT SPREMENIL POSLOVNİ
RED IN WILSON BO SKLICAL KONGRES NA
IZREDNO ZASEDANJE V PRVI POLO-
VICI MESECA APRILA.

NEMŠKI MINISTER ZIMMERMANN JE ZOPET V
OSPREDJU. VELEPORÓTA IMA PISMA, KI
NOSIJO NJEGOV NASLOV.

Washington, 8. marca. — Se-
storji na demokratični in repub-
likanski konferenci (caucus) so
objavili spremembu v poslovnu
redu in danes je prišla stvar na
soboto. Stone in Norris, ki sta po-
segala pri obstrukciji zadnjo
naložbo, sta se tudi izrekli za spre-
membu, ki ima odpraviti obstruk-
cijo.

New York, 8. marca. — Med lis-
nami, ki jih je dobila v roke po-
slovnemu, ki stanovanju dra. Čakraber-
tija, kateri je pod otočno zarot-
skih dejanj, so tudi pisma, ki
nosijo naslov "76 Wilhelmstrasse,
Berlin." Pod tem naslovom se na-
jajo pisarna dra. Zimmermannia,
njegovega ministra za zunanje za-
debe. Pisma so predložena kot e-
denca veleporoti.

ZREDNO ZASEDANJE KON- GRESA SE BLIŽA.

Washington, 8. marca. — Vel-
ičeina senatorjev soglaša z
vizio senatnega poslovnega re-
du in svrhu, da bo vsak obstruk-
torja več nemogoča. Nova točka
predpisuje, da ima vsak senator
pravico govoriti le eno uro, kadar
torene dvetretjinska večina gla-
jočih senatorjev, da gre predlo-
gati stvar na glasovanje. Edina
zavara, ki se pride, bo dolga de-
teča, preden bo ta točka sprejetja.
Kateri pričakujejo, da bo deba-
trajala deset dni ali pa morda
več.

Kakov hitro senat sprejme no-
vo določbo v svoj poslovnik, tedaj
pričakovati, da Wilson skliče
redno zasedanje kongresa; to se
najbrž zgodi že prve dni aprila.
radni krogci so prepričani, da bo
tem nemudoma sprejeta predlo-
ga za oborožitev ladij. Sedaj je
nano, da Wilson ne more storiti
cesar v tej smeri brez kongresa;
se govorce, da bo predsednik
borozit ladij na svojo pest, ozi-
ma na temelju nekega starega
skona, so neosnovane.

Medtem pa pripravlja mornari-
ci departmément topove za ameri-
ške ladije, katerih jih bodo zahtev-
ale. Večje število ekspertov za
kontiranje topov že čaka ne delo
z montiranjem bodo lahko pri-
eli tisto minuto, čim kongres
prejme dotedno predlogo.

Zadeva z Avstrijo ostane za en-
rat "status quo", kakor je. Ju-
si se zopet vrši kabinetna seja in
najbrž bodo razpravljali tudi o av-
strijski noti.

ZADALJNE VESTI O ZAROTI.

New York, 8. marca. — Zvezna
sajna policija je zdaj na sledu tre-
tjemu Nemetu, ki je v zvezi z are-
tranom dr. Ernest Sekunno in Ind-
ijcem Čakrabertijem.

Čakrabertijem, ki ima vsak čas. Iz
pien, ki so bili ogroženi v sta-
vanju Sekunne, je tajno poli-
cija dobila imena mnogih drugih
mornarikov, ki bivajo v Californiji,
Oregonu, Washingtonu, Penn-
siji, Gammu, na Filipinu in na drugih
ameriških teritorijih; aretna-
tih sokriven je že odrejena.

Zadeva Sekunne in Indijca je
janes predložena veleporoti, ki se
sešla v ta namev. Tajna pre-
skava je baje odkrila na siroku
in gosto razpredeno intrigranje
ameriških agentov v Ameriki. Ča-
krabertij je odkrito priznal, da je
prej velike svete nemškega de-
jarja in da mu je bila podeljena
aloga "pomagati Nemčiji do-
vadlade na dalnjem Izoku." V
Indiji so imeli organizirati pro-
govorje, ki bi pograbile za-
tevno na dano znamenje. Samo
v Bengalui je 70.000 Indijcev, ki
so rakah na orojje, na kar bi se

zadržali.

Akron, O. — Farmarji v okraju
Summit zahtevajo, da jim tr-
govci z mlekom plačajo s prvim
apriliom višjo ceno za mleko.

Farmarji izjavljajo, da neki tr-
govci napravi vsaki dan \$600 do
višje, mejtem ko farmarji, ki i-
ma po več krov, ostaneta komaj

dva dolarja na dan, če odbije svo-
je troške.

VРЕМЕ.

Illinois: Jasno in gorkejše v pe-
tek in soboto. Temperatura v zad-
njih 24 urah je bila med 32 in 37.
Solace izide ob 6: 13, zaide ob
5:48.

WILSONOV GOVOR OB NASTOPU SLUŽBE.

KAJ JE PREDSEDNIK POVE- DAL V SVOJI USTOLIČNI ADRESI.

"Glavno načelo miru je resnična
enakost vseh narodov."

Washington, D. C. — Wood-
row Wilson je v svojem ustolič-
nem govoru, s katerim je formal-
no prevzel predsedništvo Združenih
držav, apeliral, da naj bo ameriško ljudstvo složno v bodoče.
Dejal je, da želi, da je ljudstvo
zedinjeno "v vojni in miru".

Lahko rečemo, da je minilo pol
stoletja, da se ni vrnila predsedniška
ustolična ceremonija, iz katere
bi vel tak duh za vojno pri-
pravljanje. Pol stoletja je minilo,
da pred predsednikom ni ležala
pri ustoličenju taka tema, bo-
dočnost kot sedaj.

Ves sijaj kapitalistične vlade je
bil očiven, ko je predsednik
vstal, da pristeže, da bo zvesto
spolnjeval njemu naložene dolž-
nosti. Na obširnem odu za pred-
sednikom so stali člani zveznega
senata in zbornice, člani najvišje-
ga sodišča, njim na čelu predsednik
najvišjega sodišča Edward Douglass White, ki je čital pris-
ego, da rudniški baroni niso tako ne-
doljni kot se delajo! Premog se je
podražil že pri rudniku. Cena se
je podvojila!

Velike korporacije so sklenile
pogodbo za dobavo premoga, ki
presega en milijon ton. Ali go-
spodje rudniški baroni zahtevajo
100 odstotkov več za premog kot
lan. Nekatere pogodbe, ki so že
zakrivili visoke cene. Seveda niso
rudniški baroni molčali in zvraca-
li so krivo na trgovce, ki brez
potrebe draže premog.

Izvedenci, ki imajo vpogled v
premogovno industrijo, pravijo,
da rudniški baroni niso tako ne-
doljni kot se delajo! Premog se je
podražil že pri rudniku. Cena se
je podvojila!

Velike korporacije so sklenile
pogodbo za dobavo premoga, ki
presega en milijon ton. Ali go-
spodje rudniški baroni zahtevajo
100 odstotkov več za premog kot
lan. Nekatere pogodbe, ki so že
zakrivili visoke cene. Seveda niso
rudniški baroni molčali in zvraca-
li so krivo na trgovce, ki brez
potrebe draže premog.

N. pr. New York železniška
država je kupila 600,000 ton pre-
moga. Lan je plačala pri rudni-
ku tono po \$1.35, letos jo plača po
\$2.00.

Za premogova skladischa ob
zgornjih jezerih so kupili 400,000
ton Pocahontas v kosih po \$1.75
ton. Lan je plačali tonu po \$1.00.
600,000 ton Pocahontas, kaker-
šen pride iz rudnika (mine run),
so plačali po \$3 ton. Lan je stal
le \$1.35 ton.

In tako je z vsem premogom.
Povsod je šla cena kvíško, dasi-
ravno niso postali obratni troški
višji kot lan. Rudarjem, ki sprav-
ljajo črni diamant na površje, niso
povišali mezd in delajo po isti
plačilni lestvici kot lan. Kljub temu
so podražili premog za več kot
sto odstotkov. In to je vnebojujo-
če oderuščo!

Premog je dandanes neobhodno
potreben za življenje. Služi nam
za luč, kurjavo, obratovanje to-
varn, parnikov in železnic. Če
rudniški baroni podraže premog,
so logično podraže tudi druge ži-
ljenske potrebščine.

V zadnjih dneh so vseh rudnikih
delo počivalo skozi sedemdeset
dni v letu. Rudniški baroni so
nalači pustili rudarje doma, da so
lahko podražili premog.

Tako izgleda kapitalistično go-
spodarstvo! Ali ni skrajni čas,

da postanejo rudniki splošna ljud-
ska last in se oderuhe razlasti v
interesu ameriškega ljudstva?

Da, je! Če je, zakaj pa ameri-
ško ljudstvo ne voli socialistično
in pošilja zastopnike kapitalizma
v postavljajne zbrane, ki ne zasto-
pajo ljudskih interesov?

Če ljudstvo izvoli šibko, jo tudi
ima, da ga tepe!

V OČEH KAPITALISTOV JE LA FOLLETTE IZDAJALEC!

Wheeling, W. Va. — Senator
Robert M. LaFollette je imel tu-
kaj predavati o predmetu: "Iz-
podkopavanje demokracije."

Tako predavanje ni bilo všeč
tovarnarjem Archie W. Paulu in J. C. Bradyju, ki pričevata le
ameriške kapitaliste k ameriške-
mu ljudstvu, delave pa seveda k
ulični držali, če nočej poznih
garati za parazite v človeški družbi.
Izjavila sta: "LaFollette je
izdajalec ameriškega ljudstva."

Nam se zeli, če je kedno izdaja-
lec ameriškega ljudstva, je treba
izdajalec v Homesteadu, Hazle-
tonu, Ludlowu, Bayonne in drugod
potrdijo, da se ne motimo.

Tvrdka, ki je bila priglašena
kot lastnica krompirja, seveda za-
nika, da lastuje ves krompir, ali
da ga hrani, da zlezejo cene še
malj bolj visoko.

Ce bi pregledali v vse luknje in

črambe, bi našli še mnogo večje
zaloge krompirja in drugega ži-
ljeva.

Ce bi pregledali v vse luknje in

črambe, bi našli še mnogo večje
zaloge krompirja in drugega ži-
ljeva.

TURKI TEPENI NA TREH FRONTAH.

OD KOD IZVIRA DRAGINJA PREMOGA.

BUDNIKI BARONI OBČUTIJO TUDI PROSPERITETO.

Premog so podražili za sto pro-
centov.

Chicago, Ill. — V zadnjih mese-
cih je premog dosegel ceno, ka-
kerišne ne poznajo, v produkciji
premoga v Združenih državah
Trgovci s premogom so dolžni že
zakrivili visoke cene. Seveda niso
rudniški baroni molčali in zvraca-
li so krivo na trgovce, ki brez
potrebe draže premog.

Izvedenci, ki imajo vpogled v
premogovno industrijo, pravijo,
da rudniški baroni niso tako ne-
doljni kot se delajo! Premog se je
podražil že pri rudniku. Cena se
je podvojila!

Velike korporacije so sklenile
pogodbo za dobavo premoga, ki
presega en milijon ton. Ali go-
spodje rudniški baroni zahtevajo
100 odstotkov več za premog kot
lan. Nekatere pogodbe, ki so že
zakrivili visoke cene. Seveda niso
rudniški baroni molčali in zvraca-
li so krivo na trgovce, ki brez
potrebe draže premog.

London, 8. marca. — Generalni
štab javlja danes, da so Turki o-
stavili Stesifan brez boja in an-
gleška kavalerija je se dvanaest
milij od Bagdad.

London, 8. marca. — Generalni
štab javlja danes, da so Turki o-
stavili Stesifan brez boja in an-
gleška kavalerija je se dvanaest
milij od Bagdad.

London, 8. marca. — Komisija, katero je imenovala zbornico še
meseca julija m. 1 z namenom, da
preišče, kdo je zakril fiasco an-
gleške kampanje v Dardanelih, je
danes poročala, da je kriv bivši
vojni minister Kitchener, ki je že
mrtev.

London, 8. marca. — Irski na-
cionalistični poslanci se niso danes
izjavili v parlamentu, nad pa so
imeli konferenco, na kateri so
sklenili, da ostanejo v Londonu in
vodijo boj napram Lloyd Georgu
in njegovim vladam. Obenem so izja-
vili, da ostanejo na prešnjem sta-
lišču, kar se tiče vojne, ker so pre-
pričani, da se zavezniki bore za
pravico stvar.

London, 8. marca. — IRSKA KRIZA.

London, 8. marca. — Rezultat
včerajšnjega govora Lloyd Georga,

iz katerega je pa izključil okraj Ulster, je nara-
ščajoči nered in neair na Irskem

in grožnja irskih voditeljev v par-
lamentu, da bodo izbruhnili

in zavrnili

zavrnili

zavrnili

zavrnili

zavrnili

zavrnili

zavrnili

zavrnili

zavrnili

zavrnili

zavrnili

zavrnili

zavrnili

zavrnili

zavrnili

zavrnili

zavrnili

zavrnili

zavrnili

zavrnili

PROSVETA

GLASILLO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Izhaja dnevno razen nedelj in praznikov.

LASTNINA SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Cene oglasov po dogovoru. Rokopisi se ne vračajo.

Naročnina: Zedinjene države (izven Chicago) in Canada \$3 na leto, \$1.50 za pol leta in 75c za tri meseca; Chicago in inozemstvo \$4.50 na leto, \$2.25 za pol leta, \$1.13 za tri meseca.

Naslov za vse, kar ima stik s listom:
"PROSVETA"
2657 So. Lawndale Avenue, Chicago, Illinois.

"THE ENLIGHTENMENT"

Organ of the Slovene National Benefit Society.

Issued daily except Sunday and Holidays.

Owned by Slovene National Benefit Society.

Advertising rates on agreement.

Subscription: United States (except Chicago) and Canada \$3 per year;
Chicago and foreign countries, \$4.50 per year.

Address:
"PROSVETA"
2657 So. Lawndale Avenue, Chicago, Illinois.

Telefon Lawndale 4635.

Datum v oklepaju n. pr. (Januarja 31-16) poleg valgega imena in na
slova pomeni, da vam je s tem dnevnem potekla naročnina. Ponovite jo pravo
časno, da se vam ne ustavi list.

Naj v miru počiva!

S smrtno štiriinšestdesetega kongresa je umrl tudi takozvani "spy bill" ali zakon proti špijonstvu, ki se je delil na štirinajst različnih naredb. Senat ga je bil sprejel, toda spodnja zbornica ga ni mogla spraviti na glasovanje o pravem času in tako je poginil z mnogimi drugimi predlogami.

Vsek prijatelj ameriških svobodščin se mora veseliti smrti te predloge. Zakon, ki so ga predlagali pod tem imenom, ni bil naperjen samo proti špijonstvu, temveč je vseboval med drugimi tudi naredbo, ki je na najgorostenji način ugroževala svobodo tiska. Takega naskoka na najstarejšo ustavno pravico ameriškega ljudstva še ni bilo odkar obstoje Združene države; pravimo: ustavno pravico, tisto pravico in svobodščino, s katero se Amerika najbolj ponosa in razlikuje od večine avtokratičnih držav v starem svetu.

Ako bi bila ta naredba sprejeta, tedaj ne bi smel časopisje v Združenih državah niti črniti z eno samo besedico o vojni upravi, kar se ne bi dopadlo militarističnim oblastnikom; vsaka kritika slabe uprave in slabega vodstva bi se takoj smatrala za "oviranje militarističnih oblasti in povzročanje nezadovoljnosti v armadi in mornarici" in kritik bi bil kaznovan z — dosmrtno ječo in denarno globo v svoti \$10.000.

Morda imajo tak zakon v Avstriji, kjer vlada najbolj mračen absolutizem (parlament ni zboroval tam že tri leta), in v Rusiji, kjer tudi ni dosti boljše — toda, ali naj demokratična republika, za kakoršno se štejejo Združene države, posnema avstrijsko in rusko tiranstvo?

Amerika je že imela vojne, ali še nikdar niso skušali na ta način kratiti svobode časopisu. Ob času civilne vojne je časopisje kritiziralo nesposobne generale, ki so vodili unijske čete v poraz za porazom. Posledica je bila, da so odstavili slabe generale in na njihovo mesto postavili boljše, ki so izvojevali popolno zmago za severno polovico Unije. Potem je bila vojna s Španijo. Časopisje je takrat razkrilo znani škandal, ko so ameriški kapitalisti prodajali armadi pobarvano, gnilo meso, od katerega je pomrlo na Kubi skoraj več ameriških vojakov, kot so jih pa usmrtili španske krogle. Armadna uprava je takoj stopila na prste kapitalističnim grafterjem in ustavila gnilo meso.

Iz teh dveh primerov — in koliko je še drugih — lahko razvidi vsak pameten človek, da je zdrava kritika potrebna in koristna; zlasti je pa kritika potrebna v Ameriki, kjer vidimo dan za dnevom, kako skrupolozni profitoloci odirajo in goljufajo ljudstvo in njegove zaklade brez primere. Ameriška vlada izvira v smislu ustave iz ljudstva, ne pa iz "milosti božje" kakor v Avstriji, Nemčiji in na Rusku, zato pa ima pravico kritizirati napake in zahtevati, da ga nihče ne vodi za nos.

Na Angleškem, kjer je vojna že tri leta, ima časopisje svobodo kritike. In ravno ta kritika, glas ljudstva, je pomogla, da se je spremenil angleški kabinet in da je vlada popravila mnoge napake in kozle, katere je streljala in streljala doma in na bojnem polju. Imajo sicer cenzuro, toda censor nima pravice črtati opravičene kritike.

Edino v Ameriki bi ne smeli časopisi kritizirati napak in kozl, katerih se nikoli ne manjka. Vedno nam priovedujejo, da ima naša republika gotove svetinje, gotovo ugodnosti, za katere se je vredno boriti do zadnje kapljice krvi; svoboda izražanja misli v tisku ali govoru je v resnici ena teh svetinj — ali če nam vzamejo to svobodo, kakšne pravice nam potem še ostanejo, da se borimo za nje?!

Potrebno je, da ima zvezna vlada moč nastopiti proti špijonom, ki so v službi tujih vlad; noben deber državljan ne ugovarja temu. Ravnотако ima vlada pravico nastopiti proti časopisom, ki so direktno v službi kake tuje vlade, ako se dokaže kaj takega. Nikakor pa ne sme biti potekana svoboda tiska, ki stremi po izboljšanju razmer in vsestranskem napredku ameriške republike.

Photos by American Press Association.

Pokladanje min v obrambo ameriških pristanišč.

1) Spuščanje mine v vodo. 2) Čoln za razvražanje min iz patrolnih ladij na liee mesta. 3) Polaganje min nedaleč od trdnjave Wadsworth, N. Y. 4) Prizor na krovu zvezne ladje za polaganje min.

DOPISI.

Eveleth, Minn. — Večina dopisov se prične z opisovanjem delavskih razmer, in tudi jaz nočem delati izjeme. Pri nas kopljemo pa navadi šest dni na teden, sedmi dan pa gremo lepo v cerkev, nato pa v gostilno, naslednji dan pa moramo zopet prijeti za krampi in loptajo. Toda, da nas vidite, kako se svetijo obrazci, ko pride oni veličastni dan, ko dobimo nove lepe papirje, na katerih so napisane velike številke: 100 dolarjev, 102 ali 107 dolarjev, itd. Kaj je v primeru s to svoto onih piščakov \$50, kateri smo dobili lastno leto, ko še ni bilo na Iron Range agitatorjev I. W. W. Sedaj lahko izpijemo veliko več "ta kratkih", kakor prej, in še nam bo ostalo dovolj. Vsled tega žurnih krač, uberemo v gostilno, da nam Janez spremeni lepe papirje v še lepše rumenjake-čekine. Dobimo jih toliko, da se jih kar bojimo domov nesti, ker bi nam mogoče delati sitnosti zaradi prevelike teže. Vsled tega pa pustimo pri Janezu precej rumenjakov kot plačilo za dolg, katerega smo napravili pri njem tekom meseca, ostale pa nesemo s polno glinasto posodo (galonom) vred domov, da jih izročimo drugo jutro boljši polovici, da tudi ona poplača dolgove po raznih trgovinah. Kako debelo pogledamo, ko nam povede, da je imela še prema to rumenjakov, da je moralna še dolžna ostanati. Nikakor nam noče iti v glavo, da bi tako velika plača ne zadostovala. Tolažimo se pa s tem, da bomo pri prihodnji plači dajali kaj na stran in tedaj bomo mogoče tudi pristopili v organizacijo. Sedaj tega ne moremo storiti, ker so šli vse rumenjaki ribam živžgati in žabam gost; vsled tega se tudi shajamo pri Janezu, ki nam da na "kredo". Omeniti pa moram, da imam tako srečo, da mi prileti takoj, kakor hitro iztegnem svoj dolgi jezik, kak kozarec v nos ali pa se seznamim moje oko, kajko prav trdo pestjo. Radi tega se raje spravim kam v kot, kjer toliko časa poslušam, dokler ne začno frčati kozarci po zraku, potem pa jo urno odkrim. Ob takih prilikah je navadno slišati pogovore o Avstriji, Nemčiji, o vojski, cerkvi, stranki, I. W. W., itd. Ugotovil pa sem, da je pri takih prilikah vsak drugačenega mnenja, in vsled tega menda letijo kozarci tako radi v moj nos. Eni so bili seveda drugi proti Avstriji ter jo krivili, da je ona vsega kriva. Po mojem prepričanju pa je ljudstvo samo krivo, ker si je izvolio za gospodarje osebe, ki ne delujejo v njegovem, temveč edinole v svojo korist. V Ameriki smo sicer toliko na boljem, da ni nikdo primoran podpirati černosuknečev, cerkev in slične cele tolpe izkoriscevalev, da imamo tudi nekoliko več svobode glede govora in tiska, ali v splošnem pa ni veliko bolje kot v Avstriji. Ako živimo tukaj slabo, so večinoma delave sami krivki. Tako je bilo na primer lani ob času stavke slišati tukaj: Sedaj ni čas stavkat, treba se nam

je temveč prej dobro organizirati za to imamo sedaj lepo priliko, toda to nam je deveta briga, pač pa se brigamo le za to, da dobro pišemo; kadar bodo prišli potem slabci časi, bomo zopet debelo gledali ali pa vzel količke in tolkli svoje lastne brate in pomagali takoj same sebe tlačiti. Pravimo, da je draginja, toda škoda, da ni še večja.

Ali nismo pri zadnjih volitvah izvolili samih kapitalistov? Ako pa pričakujemo, da bodo kapitalisti storili kaj v prid delave, se pa grozno mōtim in same sebe goljufamo. Znemo nam je, da imamo dobre plače zato, ker se družba boji I. W. W., nismo pa toliko zavedni, da bi pristopili k uniji.

Poglejmo samo železničarje: že več let stavkajo, pa niso še enega dneva dela izgubili, niti ni bil še nihče izmed njih ranjen ali ubit, pa imajo vendar najboljše plače in poravnajo vsak spor diplomatisko. To dosežejo pa le zaradi tega, ker so dobro organizirani. Ako norda rudokopi mislimo, da se bo potegnil kdo v Washingtonu na nas, kakor se je za železničarje, se varamo; poprej se moramo organizirati, potem bomo volucija, toliko bližje so nam tudi dobri časi za celokupnost.

Salunar brez licence.

ODGOVOR, KAKERŠNEGA JE ZASLUŽIL.

New York, N. Y. — Na Columbia univerzi je imel predavati Ilja Tolstoij, sin občneznanega ruskega misleca Leva Tolstoja. Ameriške puritanske kitarje je vsled tega presinil strah in dosegli so, da Ilja Tolstoju niso dovolili predavanja. Tako početje so ovsodili vsi pametni ljudje, katerih možgani še niso okuženi s puritanskim bacilom. In ta ovsoda je učinkovala.

Oglasili se je dr. Nicholas Murray Butler v "Spectatorju," da zagovarja prof. John D. Prince, ki ni dovolil Ilja Tolstoju predavati. Da Butler pravi:

Univerza mora radi svojega ugleda in dobrega imena paziti na to, da ne govore kot gostje osebe, katerim primanjkuje osebnega značaja, izobrazbe, ali niso vredne radi drugih vzrokov, da se njihova ime zdrži z imenom univerze. 'Columbia.'

K temu je dodal "Spectator": Strinjam se s predsednikom Butlerjem, da se ne omadežuje imena univerze, ali mi želim, da je njeno ime tako zavarovano, da za sama ne omadežuje. Kaj so doseže s takimi odredbami, ki na eni strani varujejo ugled univerze, na drugi pa blati?

TRGOVCI ZDAJ ŽANJEJO, KAR SO SE JALI.

Birmingham, Ala. — Tukaj še nihče iz farovja, da napravi prostor vodvi z osmimi otroci, ki nimajo nobenih živiljenjskih pomočkov in tudi strehe ne; ali pa pojdi k debelotrebušnim kapitalistom in skušaj dobiti kos njegovega trebuba, češ, da ga bodes prilozil nekemu rudarju, kateremu je prišel njegov želodec na hrbitveno preveč vihti lopati; ali pa stopi k saloonerju in mu reci, da naj ti da kos svojega lepo rejenega lica, da ga boš dal materi, ki nima že nič več mesa na sebi, ker mora stradati, da preživi svoje otroke. Videl boš, kaj ti bodo rekli — da si znored, da nisi pripravljen, itd. Danes se dobro godi le onim, ki goljufajo, delajo razprtje, strankarstvo, itd. Čim ved pa je takih sleparjev in izkoriscevalev, tem bližje prihaja tudi ona velika revolucija, ki bo strmoljivila vse lenuhe in strote; čim bolj pa se bliža ta re-

di njih tepe. Zdaj je prislo spoznanje tudi zanje, toda malo pozno. Mogoče ta nank tak pa vpliva nanje, da se v prihodnji stavki postavijo na stran rudarjev. Mogoče!

POSTAVA USTAVNA.

Washington, 8. marca. — Zdaj nadodislo je sedaj prvi razsodilo, da smo prisilne postavljene glede delavškega odskodovanja v državah Washington in New York, kakor tudi prostovoljna postava države Iowa ustavne. Štirje od devetih novih sodnikov so govorili proti tej razsodbi.

Postava v državi New York velja po tej razsodbi tudi za železničarje, ki se ponesrečijo v meddžavnom prometu.

"S stališča naravnega prava ni newyorška postava enostranska, li nepravilna", tako je izjavil sodnik Pitney v svojem utemeljevanju razsodbe, "in tudi ni ne pravilno, ako se zahteva od delodajalca, da plača delave za izgubljene sile primerno odskodnino".

Odločitev glede ustavnosti Adamsonove postave za železničarje je še ni padla.

Delavske vesti.

STAVKOVNE STRAŽE STOJOKI STAV.

Cleveland, O. — Odborniki organizacij stavbinskih delavev so sklenili, da stoje stavkovne straže pri 60. stavbah, na katerih sodelujajoči izpriči stavbinske težave.

DELAVČEVA USODA.

St. Louis, Mo. — V tovarni Mead Range kompanije na Daggett ave. se je dogodila plinska razstrelba. En delavec je bil ubit in trije ranjeni.

Rudarji pazite na nastavljene pasti!

SEDEŽ DISTRIKNE RUDARSKIE ORGANIZACIJE JE PREMEŠČEN.

Lexington, Ky. — Rudnik stev. 3 lastnina Peabody Coal kompanije, je prenapolnjen z rudarji in zaslužek je slab.

RUDARJI BODITE OPREZN!

Marion, Ill. — Rudnik stev. 4 lastnina Peabody Coal kompanije, je prenapolnjen z rudarji in zaslužek je slab.

SKEBJE SE PUNTAJO!

Noank, Conn. — Skebj, ki jih je importirala ladjevna tvrdka Palmer, so se vprli, ker so njimi slabo ravnali. V prenočuju so razbili vso hišno opravo.

PRIDOBITEV ČRKOSTAVCEV.

Seattle, Wash. — Tukajšnji črkostavci so izvojevali 25c povisna dnevne mezde.

Listnica za informacije.

(Odgovor na vprašanja.)

J. J. No. Chicago, Ill. — Ameriški galon za tekočine drži tri litre in tri četrtinke litra, pa se nekaj drobev, katerih ni vredno omisliti.

J. M. New Duluth, Minn. — Povijte rojakom, da se jih ni treba prav nič batiti, če jih kompanija sliši, da morajo vzetci državljanskega papirja. Kompanija se najbrž bojiti, da bi vladu v slučaju vojne interuirala avstrijske podatke, ki je nimajo papirje, in vsled tega bi izgubila delave. Tega ne delavci nevažijo, ker so njihova kompanija temveč tudi drugod — na primer v Kenosha.

Omaha itd. — Slišijo družbe svoje delave, da vzamejo državljanske papirje, vsaj prve ali male, če ne morejo dobiti velikega papirja.

Drugega vzroka si ne moremo misliti, zato se vam ni treba prav nič batiti, kajti za vsakega rojaka je tudi boljše, da ima

državljanski papir.

Evropska vojna in mozemsko vesti.

(Nedeljeno je prvo stran)

leži 28 milij vstran. Pričakuje se da bodo Turki ustavili prizor, kjer se bodo vršili prvi boji za Bagdad. Ruska armada na Kavkazu in Perziji proslagova, toda nepruhomljiv. Zlasti je rusko prodiranje živahno na perzijski fronti, ki od Hamadana, kjer se misli, da bi zdržali z Anglezji, ki potojo od nasprotno strani po tiski dolini proti Bagdadu.

Pariz, 8. marca. — Včeraj je adjutant Casals vrgel šesti nemški eroplan na tla v okolici Dieppa ob Masi. Eden naših krmjarjev je napadel nemški "rumpler", ki je padel v naše linije severno od La-va ob Marni.

Berlin, 8. marca. — Jasno vreme je bilo zopet ugodno za zračne operacije in naši avijatiki so ga dobro izrabili. V številnih zračnih spopadih je bilo izstreljenih pet najst sovražnih eroplanov, mi smo pa izgubili samo enega.

DEMONSTRACIJA V PARIZU.

Z italijanske fronte.
Pariz, 8. marca. — Močno dejaje je včeraj oviralo bojne opere se severno od doline San Pelino. Ponoči so Italija zopet dali na naše pozicije in Costardi, toda zastor našega ogaja je prečil infanterijski napad. Nenovna napad na Col Briono odbili z ročnimi granata. Včeraj jutro je sovražnik prodral mino v yznožju gore, ki nam pa ni naredila nobeskodne.

tin, 8. marca. — Prešnjo noč Avstrije zopet poskušali z naši na naše costabellse pozicije, brez uspeha. Bili so odbiti v veči izgubami. Na planjavi Asi so italijanske čete prodrele v zračne zakope v Mosciagu, jih vili in odvedle bogat plen v sivo. V okolišu gore Sieff so strijeti že nekaj časa gradili roza min proti našim pozicijam gornjem Cordove. Mi smo pa pravili protirove, ki smo jih zazeli včeraj in sovražne galerije bile popolnoma uničene; eden rednih avstrijskih zakopov je razstrejen, jen v vojaki so bili ponani v razvalinah. Kljub sovražnu ogaju, ki je bil precej silit, smo okupirati jamo, katera naredili razstreljena mina. Naši fronti je bila aktivna na artilerija, ki je uničila važno strisko opazovalno točko v Mariboru na Krasu.

Z zapadne fronte

London, 8. marca. — V zadnjih riindvajsetih urah je položaj izpremenjen. — Spričo našega bombardiranja so območnike nemške baterije, ki so obstreljevale Ypres. Sovražni zakopi zapadno od Essensa so bili zopet pod našim menem.

Pariz, 8. marca. — (Nočna dežja). Na verduški fronti so naši baterije bombardirale sovražne na robu gozda v Malicieourt. Espargesu so tudi bili Nemci v našim ognjem. Med rekanama se v Aisne smo ponosno iznenadili nemške jarke v Quenne-ressu in ujeli petnajst Nemcov. Argonne smo eksplodirali in skupno okupirali krater. Nemci so ponudili v več napadi severozidno od Flireya, severno od St. Mihiela in blizu Ammertzvillerja; ognji je pa takoj ustavljal vse napade in vrzadjal napadalec.

Berlin, 8. marca. — Artillerije je včeraj zelo aktivna v okolišu rasa, na obeh straneh Ancre in verno od Somme, v Sampignu na iztočnem bregu Mase pri Verdunu. Med oglednimi partijami in zakopnimi garnizijami so bili streljivali spopadi. Protiv včeraj so ranezi napadli naše nove pozicije v gozdu Caurieres na severno-zidni verduški fronti, toda naši upravi so jih odbili.

Z ruske fronte.
Petrograd, 8. marca. — Položaj nepruhomljiv. —

Berlin, 8. marca. — Od Baltičnega do Črnega morja se ponavljajo gorkeje vreme in mnogih koščih je artilerija bolj aktivna; infanterijsko bojevanje je pa bolj resno.

Z balkanske fronte.
Berlin, 8. marca. — Med Vojinjem in Doiranjskim jezerom in nižavah ob Strumici so naši

straže ustavile prodiranje angleških oglednih partij.

Boji v zraku.

London, 8. marca. — Naši zračni skvadroni so te dni zelo aktivni v poletih nad sovražne linije, postaje in militaristične naprave in mnogo bomb je padlo z začetljivim pčinkom. Nemški letalec nujno velik odpor. Včeraj smo zrušili tri sovražne eroplane in trije drugi so moralni na tla v poškodovanem stanju. Izmed naših eroplanov so padli trije in sedem jih je pogrešano.

Pariz, 8. marca. — Včeraj je adjutant Casals vrgel šesti nemški eroplan na tla v okolici Dieppa ob Masi. Eden naših krmjarjev je napadel nemški "rumpler", ki je padel v naše linije severno od La-va ob Marni.

Berlin, 8. marca. — Jasno vreme je bilo zopet ugodno za zračne operacije in naši avijatiki so ga dobro izrabili. V številnih zračnih spopadih je bilo izstreljenih pet najst sovražnih eroplanov, mi smo pa izgubili samo enega.

DEMONSTRACIJA V PARIZU.

Pariz, 8. marca. — Včeraj so se vrstile velike demonstracije z obodom in govorancami v Sorbonu, katerih so se vdeležile vse stranke brez izjeme. Nasen demonestracije je bil, da se izreče moralna podpora francoski armadi z geslom: "Vsa Francija stoji združena in trdno za znago pravice".

KITAJSKA SE BO PRIDRUŽI LA ENTENTI.

Peking, 6. marca. (Zadržano). — Tukaj pričakujejo takojšnji prelom z Nemčijo in splošno se preročuje, da se Kitajska pridruži zavezniškemu. Pričakovanje se nasiča na dejstvo, da je ministarski predsednik Tuanšiju, kateri je resigniral 4. marta in odšel v Tien-Tsin, prišel nazaj v Peking in zopet sprejel svojo službo. Daje se poroča, da se je predsednik Lijanhung sporazume s kabinetom in je pri vojni, da kabinet izdelava načrt programa za znanje zadeve. Kabinet je z veliko večino za pretrganje vezi z Nemčijo in znano je tudi, da se parlament bolj navdušuje za ministrskega predsednika, kot pa za predsednika.

London, 8. marca. — Brzojavljajo danes, da se je kitajski predsednik končno podvrgel želji kabineta in bo odobril pretrganje diplomatskih vezi z Nemčijo. Korespondent "Morning Posta" javlja, da bo kmalu nato sledila napoved vojne.

ZENE V RUSKIH OBČINSKIH SVETIH.

London, 8. marca. — Reuterjeva depesa iz Petrograda se glasi, da je odsek ruske dame za občinske zadeve sklenil priporočiti dumi predloga, da smejo biti žene izvoljene v občinske svete ruski občini.

AVSTRIJA JE ŠE DEČKE V ARMADO.

Curich, Švica, 8. marca. — Iz Dunaja poročajo, da je vojno ministrstvo pozvalo v vojaško službo nabornike iz leta 1920, to je sedemnajstletne fante, ki so bili rojeni leta 1900. Naborniki se imajo zglašiti 10. marca in takoj oditi v armado. Nadalje bo Avstrija pozvala v vojaško službo moške od 54. do 61. leta, kateri so zmožni nositi puško.

NOV BELGIJSKI PLEN.

Havre, Francija, 8. marca. — General Bissig, vojaški guverner v Belgiji, je izdal naredbo za ugrabljanje šestdesetih predmetov, včasih kovino, "platno, svilo in druge potrebštine. Ugrabljene reči bodo odpeljali v Nemčijo. Vendar, ki ima teh reči več kot je predpisano, mora oddati preostanek Nemcem.

NOVA MIROVNA PONUDBA?

Havre, 8. marca. — Po informacijah iz zaupnih virov namerava Nemčija objaviti mirovne pogoje. Na podlagi teh pogojev bo Nemčija razglasila neodvisnost Belgije, izvzemši stalinih nemških garnizij v Antwerpnu, Liège in Namurju in belgijska pristanišča ter železnic ostanejo pod nemško kontrolo. Dalje ne bo smela imeti

ti Belgija svoje armade, pač pa le žandarmerijo.

(Lepa bo ta neodvisnost! Opred.)

OBOROŽENE LADJE ŠE NISO POVOD ZA VOJNO.

Berlin, 8. marca. (Brezjčno). — Casopis je danes objavilo odlomke Wilsonove izjave glede na obstrukcijo v senatu in njegovega govora ob pričilih in avguranej. Iz teh odlomkov pa ni razvidno, kaj hoče Wilson. V tukajšnjih krogih prevladuje mnenje, da oboroženje trgovskih parnikov, kakor nameva Wilson, še ne daje povoda za vojno stanje.

PROTEST ANGLEŠKIH DELAVCEV.

London, 8. marca. — Voditelji delavskih unij so sklicali javni protestni shod v Londonu, ki se vrši 31. marca, proti splošni industrijski konstrukciji ali civilni mobilizaciji delavcev. Enaki shodi so sklicani v drugih mestih Anglije.

REVOLTA V PERUVIJU.

Lima, Peru, 8. marca. — Zadajo nedeljo, ko so se vršile volitve, so izbruhnili turki krvavi izgredi. Trije poslanci so bili umorjeni in med njimi tudi sin admirala Graua. Slišijo se glasovi o revoluciji in močne vojske in policijske čete stražijo ulice v Limi.

NEMČIJA BO ZAPRLA PIVOVARNE.

Kodanj, 8. marca. — "Berliner Tageblatt" poroča, da bo vladu v kratkem času zaprla vse pivovarne in severni Nemčiji. Vzrok: ječmen bodo rabili za kruh namesto za pivo.

18.000 ANGLEŽINJ SE JE VPSALO V ARMADO.

London, 8. marca. — Anglija bo imela žensko armado v ozadju moške armade na fronti. 18.000 žensk se je prostovoljno vpisalo v armado in organizirali jih bodo v "pomočne polke", ki bodo opravljali razne dela v ozadju fronte. Ženske se bodo vežbale tri tedne.

KARANTENA ZA AMERIŠKE UJETNIKE JE KONČANA.

Berlin, 8. marca. — Doba karantene v Brandenburgu, kjer so internirani ameriški mornarji s parnika Yarrowdale, je potekla, inč se ne pokaže več načeljiva boleznev, bodo Američani takoj izpuščeni in odprenjeni na neutralna tla.

INDUSTRIJA V BEIGLIJI POČVA.

Amsterdam, 8. marca. — Kakor izjavlja Telegraf, se bo v Belgiji tekom par dni ustavila vse industrijske dejavnosti, ker primanjkuje prenoga. Skoro vse prebivalstvo bo brez dela.

Ogenj je uničil 20.000 funtov kave in drugih živil, ki so bila namenjena za belgijsko pomočno komisijo. Dve osebi, ki ste osumnjeni, da ste podtaknili ogenj, so odapeljali v Nemčijo.

Sirom Amerike.

ŽELEZNIČKA DRUŽBA REORGANIZIRANA.

Jefferson City, Mo. — Poročali smo že, da je bila Missouri Pacific železnica prodana. Kupci so organizirali novo družbo in železnicu je dobila novo poslovnično.

40 AVTOMOBILOV JE ZGORELO.

St. Joseph, Mo. — V goraži na ulici France je zgorelo 40 avtomobilov. Škoda je \$85,000. Dva usiljence sta pri požaru dobila lahke poškodbe.

OD REŠILCEV SE JE EDEN REŠIL.

Ocean City, Md. — 17letni William R. Hagar je bil med rešilnim moštrom, ki je šlo na pomorski parnik "Louisiana", ki je nasedel v Antwerpnu. Lriegu in Namurju in belgijska pristanišča ter železnic ostanejo pod nemško kontrolo. Dalje ne bo smela imeti

povedal, da je drugo moštvo utonilo.

"Louisiana" je še vedno v nevarni poziciji.

PET JETNIKOV JE VZELO SLOVO.

Seattle, Wash. — Pet kaznenecov, ki so bili obsojeni v dosmrto ječe, je razborozilo stražniku in ga zaprl v celico. Nekega obiskovalca se oropali za \$16, njevi sukuje in klobuk. Po tem delu so odšli v prostost.

75.000 TISOC GRANAT PRIJAVALENIH ZA EVROPO.

New York, N. J. — Skozi Hoboken so peljali 75.000 šestinajstpalčnih granat, da jih nalože na zvezniške ladje. Granate tehtajo okoli 24.000 ton.

ZELEZNICA NEZGODA.

Mobile, Ala. — Blizu Theodora je louisvillski osobni vlak udaril ob nashwillski tovorni vlak. Osem oseb je dobito poškodbe.

UBILA JE SVOJEGA SOPROGA IN POTEVLA ZA NJEGOVIM POGREBOM.

Kansas City, Kans. — Mrs. Edward Kreiser se je udeležila pogreba za svojim soprogom, ki ga je ubila v soboto. Običena je bila v črno žalno obliko in zavita je bila v težko gost črn pajčalon.

KROMPIR PO \$1.50 BUŠELJ.

Plainfield, Wis. — Cena krompirja v prodaji na debelo je pada na \$1.50 pri bušiju. V minuti tedna je stal bušelj krompirja \$2.75.

KDO LASTUJE 24 ŽELEZNIKIH VOZ KROMPIRJA?

Colton, Cal. — Lokalne oblasti se trudijo, da doženejo, kdo je lastnik 24 železniških voz krompirja, ki stoje na stranskem trigu; nič ne naznanka, kdo je lastnik ali odpotilatelj. Oblasti menijo, da je nekdo poslal krompirja, da se izognie davku.

ZUPAN NOČE NAPOVEDATI VOJNE RДЕСЛЮЧЕЊU DISTRIKTU.

Bloomington, Ill. — Skozi šest tednov so obdrževali misjon, da župan napove vojno rdečeljene distrikta, kjer kraljuje boginja Veversa. Po šestih tednih je župan izjavil, da ne izpolni želje cerkev.

Pobožnjaki so vsled tega silno ogroženi in obrnili so se za pomoč na serifa.

KNJIGE BODO PREGLEDALI.

Chicago, 8. marca. — Na poziv pravdnika Jacobsona bo pregledal odsek meščanov poslovne knjige raznih tovarnarjev v krožni industriji, ker sedaj stavkajo krožni, da naj tačno ugotove, kako visoko so plača delavec v tej industriji. Jacobson hoče namreč javnosti dokazati, da ne zaslubi delaveci in delavke v tej industriji po \$6.00–\$8.00 na teden, kakor trdi stavkarji, temveč od \$9.00 do \$30.00 na teden.

GROŽNJE NISO NEVARNE.

Chicago, 8. marca. — Grožnina pisumu, katera so prejeli mesni baroni in predsednik trgovske zbornice, so pisali blagovni, kakor se je sedaj ugotovilo. Pisec še niso izsledili, vendar pa smatrajo "zato" proti življenu mesnih baronov za popolnoma nedolžno stvar.

ZAHTEVAJO ZVIŠANJE PLATE.

Chicago, 8. marca. — Kakih 500 brzojavnih uradnikov pri Chicago and Eastern Illinois železnici je zahtevalo skrečenje delovnega časa, kakor tudi primerno zvišanje plače. Določena je konferenca s predsednikom te železnic.

TOVARNA SE ZRUŠILA.

Philadelphia, 8. marca. — Tovarna za izdelovanje makaronov, v kateri je bilo zaposlenih 30–40 delav

